

RAÓ 29

VETLLEM PER PROTEGIR, MILLORAR I AMPLIAR ELS ESPAIS NATURALS

L'INCASÒL, des de la seva creació, vetlla per preservar paisatges de gran valor natural i ecològic. En alguns llocs del nostre país, com ara les costes, aquests espais estan constantment amenaçats per la urbanització. Aquest és el cas d'uns terrenys que limiten amb el parc natural dels Aiguamolls, prop de la desembocadura del riu Fluvià a Sant Pere Pescador (Alt Empordà). La complexa història que acompanya aquest espai i els esforços per preservar-lo expliquen la dificultat de la tasca del Departament de Territori i Sostenibilitat i l'Institut Català del Sòl per protegir els espais naturals en els seus quaranta anys d'història.

L'espai entre la desembocadura de la Muga (a Castelló d'Empúries) i el Fluvià és una de les extensions de costa més ben preservades de les comarques de Girona, gràcies, en part, a la declaració dels Aiguamolls de l'Empordà com a parc natural. Abans de la seva preservació, als anys setanta, en aquest espai hi havia previst el projecte d'una urbanització de luxe, seguint el model d'Empuriabrava. El projecte va ser possible gràcies a una ordre ministerial de l'any 1970 que obria la porta a l'explotació privada de la desembocadura del Fluvià per a usos turístics o esportius. L'espai va començar a desenvolupar-se amb el projecte anomenat «Fluvià Marina»: nous canals nàutics es van arribar a construir al lloc on hi havia aiguamolls i fins i tot va arribar a aixecar-s'hi una estructura de formigó de sis plantes d'alçària que havia d'acollir un hotel.

Els primers moviments ecologistes van fixar-se ben aviat en el gran valor ecològic d'aquest espai i van iniciar una campanya per a la seva preservació. L'any 1983, gràcies a la pressió popular, la Llei de la declaració de paratges naturals d'interès nacional i reserves integrals, una de les primeres lleis aprovades pel Parlament de Catalunya restaurada, va protegir clarament la desembocadura del Fluvià i els seus aiguamolls per salvaguardar el ric patrimoni natural i la biodiversitat de les pressions especulatives.

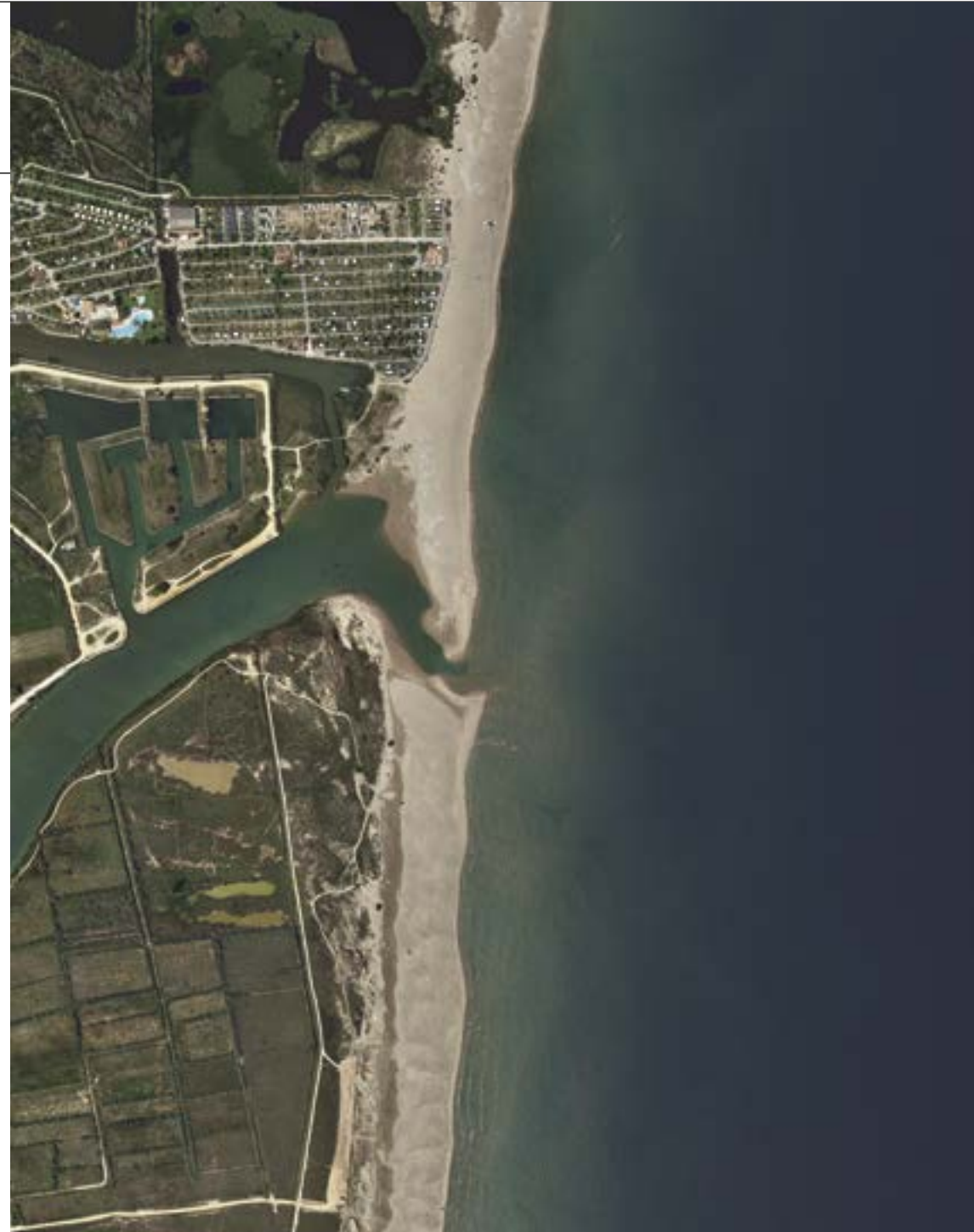

Foto aèria de la desembocadura del riu Fluvià a Sant Pere Pescador, al parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà

Durant la revisió del Pla General de Sant Pere Pescador, l'any 2001, es van considerar edificables els terrenys on estava previst l'antic desenvolupament, tot i que amb una densitat inferior a la prevista inicialment. El nou projecte va prendre el nom de «Fluvià Nàutic». L'organització ecologista Salvem l'Empordà va presentar un recurs contra l'aprovació definitiva d'aquest pla i va demanar que els terrenys fossin classificats com a espai no urbanitzable i passessin a completar el parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Per aconseguir la seva protecció va ser necessari que la Direcció General d'Urbanisme desclassifiqués els terrenys i els retornés a la classificació de no urbanitzables, fet que va succeir l'any 2003. Els propietaris dels terrenys desclassificats van portar el cas al jutjat i el contenciós va ser desestimat pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, però el procés va seguir fins al Tribunal Suprem, que va emparar la decisió de desclassificar-los i va esgotar la via administrativa.

Les antigues estructures i els canals, especialment la de l'edifici de sis plantes, van quedar com a símbol d'un model de turisme obsolet, amb un gran impacte visual. L'INCASÒL va demolar l'any 2005 l'antiga estructura, prèvia compra del solar on s'ubicava. Després de l'enderrocament del Fluvià Nàutic semblava que els riscos s'havien acabat per a aquest espai, però no va ser així. En el marc del Saló Nàutic Internacional de Barcelona de l'any 2012, es va presentar un projecte que va fer saltar totes les alarmes: Illa del Fluvià es presentava com un projecte de promoció privada que preveia construir un port esportiu per a 550 embarcacions aprofitant els antics canals i la construcció d'un club de platja, amb restaurants, piscines i diferents instal·lacions esportives. El projecte s'emparava jurídicament amb una pròrroga de la concessió de l'empresa que havia comprat els terrenys concedida pel Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient per un període de trenta anys. Un altre cop, la Generalitat va haver d'emprendre accions per aconseguir aturar el projecte.

El cas de l'Illa del Fluvià no és un conflicte ambiental més, és símptoma de la persistència d'una cultura urbanística i empresarial que, en determinats territoris, busca tornar a intensificar l'especialització turística de les costes o d'alguns territoris de muntanya com la Cerdanya. El turisme residencial difícilment podrà assolir les dimensions que tenia en la seva època daurada, just abans de la crisi, però capitals privats segueixen buscant nínxols de mercat per atraure turistes d'alt poder adquisitiu, especialment de països emergents.

Darrerament s'ha establert, per part del Departament de Territori i Sostenibilitat, una moratòria de noves promocions a la Costa Brava que ha frenat la construcció de més de 15.000 nous habitatges a l'espera de l'aprovació del nou Pla

director urbanístic (PDU) del litoral gironí. Tot plegat demostra que la pressió urbanitzadora sobre el litoral català i la batalla de les administracions i institucions com l'INCASÒL per a la seva preservació segueix sent molt viva i complexa.

Imatges de la demolició de l'edifici a Fluvià Nàutic